

Overvejelser omkring Fedder Andersen på Kogsbøl, Emmerlev sogn, og hans eventuelle tilhørsforhold til TW-efterslægten.

Fedder Andersen, forpagter på Kogsbøl, var født ca. 1641 og døde 1698, begr. 17/3. Han blev gift 19/1 (Anders Schmidt har 10/1) 1668 i Emmerlev med **Ingeborg Clausdatter** (Claudius), født 1/3 1649, død 1711 på Gørrismark, begr. i Emmerlev 18/6, datter af **Claus Clausen**, sognepræst i Emmerlev, og Anne Hansdatter.

De havde 14 børn, nemlig:

- 1) Anna, f. 22/6 1669, g. 24/4 1690 m. Tyge Pedersen.
- 2) Ingeborg, f. 9/3 1671, g. 20/11 1698 m. Peder Matthiesen.
- 3) Anders, f. 6-7/3 1673. Han var gmd. i Hjerpsted.
- 4) Anna Claudia, f. 23/12 1674, g. 15/2 1703 m. Laust Jacobsen, kaadner i Tusborg.
- 5) Claus, f. 15/12 1676. Han var gmd. i Østerby, Daler sogn, senere i Tved ved Tønder.
- 6) Tyge, ses ikke døbt i kb., men fml. f. 1679, hvor der vist nok mangler et blad, død 1702.
- 7) og 8) Poul og en dødfødt tvillingesøster, f. 8/4 1681. Poul død 1707.
- 9) Christen, f. 15/5 1683. Han var gmd. i Sdr. Sejerslev.
- 10) Hans, f. 12/4 1685, død 1707.
- 11) Agathe, db. 3/7 1687.
- 12) Fedder, db. 10/12 1689, begr. 14/2 1694.
- 13) Peder, db. 20/1 1692.
- 14) Maren, db. 21/2 1694.

Til 12 af disse børn (alle på nær 6 og 8) nævnes 5 faddere i kirkebogen, nemlig:

- 1) Me
- 2) Fedder Lund i Højer.
- 3) Anna Hr. Ægidii i Daler.
- 4) Maren Anderskone.
- 5) Karen Anders Christensens datter.

- 6) Hans Andersen.
- 7) Ørnt Johansen.
- 8) Uxor mea Anna.
- 9) Ølgaard Jensdatter af Daler.
- 10) En fremmed kvinde af Hjerpsted, Lyt Tygesens datter, som er gift i det synderste hus i Hj.

- 11) Hr. Ægidius i Daler.
- 12) Christen Andersen.
- 13) Tyge Jonsen af Buntje.
- 14) Amtsskriverens datter af Tønder, Hedvig Eleonore.
- 15) Filia mea Agathe.

- 16) Filius mea Claudius.
- 17) Mads Bossen af Koldby.
- 18) Maren, Hr. Lauritz Bleege hustru af Hjerpsted.
- 19) Agathe, sal. Hr. Jens Clausens datter af Daler.

- 20) Maren sal. Lyt Tygesens af Hjerpsted.
- 21) Filius meus Johannes Claudius.
- 22) Tyge Lytsen af Koldby.
- 23) Stephen Pedersen.
- 24) Catharina Elisabeth uxor Dn. Claudii.
- 25) Kierstine Niels Smeds hustru.
- 26) Hr. Laurentius i Hjerpsted.
- 27) Filius meus Johannes Claudius.
- 28) Anders Nielsen.
- 29) Oved Hanses.
- 30) Tyge Lytsens datter I Koldby.
- 31) Hr. Poul i Højer.
- 32) Knud Hansen i Vinum.
- 33) Anders Christensen.
- 34) Maria Bruun, sponsa D. Johannes I Skadst.
- 35) Mette Anders Knudsens datter I Søndernæs.
- 36) Hr. Hans Poulsen i Hjerpsted.
- 37) Gødert Hansen.
- 38) Anders Andersen Møller.
- 39) Anna Dirches af Tønder.
- 40) Marina eller Maria Elsebe ...
- 41) D. Marcus Kiel.
- 42) Niels Hansen Smed.
- 43) Birgitte Hr. Peders hustru af Eltang.
- 44) En pige af Tønder, Hans Hansens datter.
- 45) Hans Andersens datter.
- 46) Hr. Petrus Claudius, Past. Humtrupensis.
- 47) Peder Pedersen Elhøvt af Jejsing.
- 48) Tyge Hansen d. ældre i Sdr. Sej.
- 49) Ingeborg, Hr. Mag. Joh. Mauritius i Hostrup.
- 50) Maren Christensdatter af Søndergård.
- 51) Tøge Pedersen.
- 52) Nis Andersen.
- 53) Anders Andersen.
- 54) Esther Anderskone.
- 55) Anne Laustdatter Bleechs af Hjerpsted.
- 56) Henrich Hansen Møller.
- 57) Staffen Nielsen.
- 58) Jfr. Agnete Marie Kiels af Tønder.
- 59) Esther Christensdatter.

60) Ellen Boesdatter.

Fadderanalyse:

De 60 faddere repræsenterer 59 forskellige personer, idet der kun er et tilfælde af, at to faddere er samme person, nemlig nr. 27 = nr. 21.

Ved de udensogns faddere synes der konsekvent at være skrevet stednavn, mens dette normalt ikke er tilfældet ved de indensogns. Dette vanskeliggør naturligvis en sikker identifikation af de indensogns faddere.

Man kan udskille en række markante grupper af faddere:

1. Dåbsbarnets søskende m.m.: Indeholder kun nr. 51, som er den ældste datters mand.
2. Moderens familie, som er rimelig godt kendt og undersøgt: Kraftigt repræsenteret ved nr. 1, 7, 8, 9, 15, 16, 18, 19, 21, 24, 25, 26, 27 = 21, 34, 36, 42, 43, 46, 49, 55. Også nr. 41 kan henregnes hertil (morbrors hustrus 2. mand), og nr. 39 og 44 hører sandsynligvis også hertil.
3. En gruppe indensogns faddere, som må betragtes som faderens søskende, disses ægtefæller og børn: nr. 4 og 5 (fastre), 6 og 12 (farbrødre), 29 (g.m. fbr.), 33 (søn af fbr.), 45 (dt. af fbr.), 48 (g.m. fst.), 50 og 59 (begge dt. af fbr.). Dette forudsætter, at vi accepterer, at Fedder Andersen har haft flg. søskende: a) Christen Andersen (f. o. 1630/35, død 1682, gmd. i N. Sejerslev, sen. forp. på Søndergårde), b) Hans Andersen (f. ca. 1639, død 1713, gmd. i N. Sejerslev, g. 1667 m. Owed Michelsdatter), c) Peder Andersen (kaldes udtrykkeligt Hans's bror i kb., da han er fadder i 1676), d) Maren Andersdatter (f. o. 1635/40, g. 1. 1660 m. Anders Lauridsen, g. 2. 1685 m. Tyge Hansen, begge gmd. i S. Sejerslev) og e) Karen Andersdatter (fadder 1669 og 73). De er alle gensidigt faddere hos hinanden, så denne søskendeflok må betragtes som rimeligt veldokumenteret. Ligeså synes det rigtigt, at deres forældre er Anders Christensen i N. Sejerslev (f. ca. 1585, død 1665) og Anne (f. o. 1595/1605, død 1680).
4. En gruppe, givetvis indbyrdes beslægtede, fra Hjerpsted sogn: nr. 10, 20, 22 og 30, hvortil sandsynligvis også hører nr. 13 og 17. Disse må være faderens slægtninge, antagelig på fars side, da flere af dem også er faddere hos Christen og Hans Andersen.
5. Af de resterende 20 faddere skiller så en interessant gruppe på 5 sig ud, som alle er efterkommere efter herredsfoged Andreas Lund i Højer. Det er nr. 2 (søn af AL), 3 (dtdt. af AL), 11 (g.m. 3), 37 og 56 (begge sønner af en dtdt. af AL).
6. For fuldstændighedens skyld skal nævnes, at der stadig rester 15 faddere, flest indensogns, som p.t. vanskeligt lader sig gruppere: nr. 14, 23, 28, 31, 32, 35, 38, 40, 47, 52, 53, 54, 57, 58 og 60.

Gruppe 5 tyder på, at der er et slægtskab/svogerskab mellem Fedder Andersen og Andreas Lunds efterkommere. Det må anses for givet, at det er på FA's side, dels fordi hans kones slægt er særdeles godt kendt og der kendes ingen andre slægtsforbindelser fra den slægt til AL, og dels, fordi nogle af de faddere, der er nævnt i gruppe 5, også er faddere hos FA's søskende.

Ydermere tilkommer så historien fra Emmerlev sognekronike, at Ingeborg Fedders som enke blev fordrevet fra Kogsbøl og søgte tilflugt hos sin mands slægtninge på Gørrismark ved Tønder. Denne gård ejedes netop af Andreas Lunds efterkommere (Fedder L. – Hans L. – Sønnich L. – sidstes arvinger) til 1732 (ifl. Trap), og selv om det er uklart, hvem der faktisk boede på gården i 1711,

hvor Ingeborg døde, må det vel kunne betragtes som et ret sikkert tegn på, at Fedder A. er beslægtet med Lund'erne. Men hvordan ?

En mulighed, som forekommer sandsynlig, og som jeg har tænkt over et stykke tid, er, at Fedder Andersens mor Anne er en Feddersdatter, datter af den Catharina Fedders i Højer, der nævnes på en gård i 1613 sammen med Andreas Lund (jeg nævner dette i TW-artiklen under omtalen af AL). Hun er f. m. enke efter herredsskriver Fedder Jørgensen i Højer, som nævnes i 1592 (omtales hos Rolfs). Hun kunne tænkes at være en ældre søster til Andreas Lund, som måske er kommet til Højer fra Ulleruplund, fordi søsteren var gift dernede i forvejen. Fedder Andersen ville så være søn af Fedder Lunds kusine og ville være opkaldt efter sin morfar, Fedder Lund kunne tænkes at være opkaldt efter den afdøde onkel Fedder Jørgensen, FA's mor Anne kunne være opkaldt efter sin mormor Anne, Anders Hansens hustru på Ulleruplund, og FA's søster Karen kunne være opkaldt efter sin mormor Catharina (ofte brugt som forfinet form af Karen). Det hele passer fint.

Hvis ovenstående teori er rigtig, vil det udvide TW-efterslægten betydeligt allerede fra 6. slægtled. Kan vi gå ud fra, at det er rigtigt ? Er ovenstående nok, eller skal vi afvente yderligere "beviser" ?

Ovenstående er skrevet omkring 2007/08, hvor jeg første gang overvejede muligheden af en ny omfattende gren af Troels Winthers efterslægt umiddelbart efter, at jeg havde færdiggjort artiklen til Pers. Tidsskr. Et par enkelte fakta er siden da tilkommet, som forstærker sandsynligheden for, at teorien er rigtig:

Jeg har i Tønder Herreds kontraktprotokol fundet det dokument, hvor Lund-slægten overdrager Gørrismark til Andreas Carstensen i 1732. Det cementerer, at det er denne slægt, der har haft gården og vel i hvert fald i perioder også har boet på den, lige til salgstidspunktet. Ingeborg Fedders har boet der 1698-1711, så hvis det er rigtigt, at hun flygtede til sin mands slægtninge der, så må Fedder Andersen have været beslægtet med Anders Lunds efterkommere, og ovenstående er den simpleste måde at forklare slægtskabet på.

Det fremgår af tingbøgerne, at herredsfoged Fedder Lund må vige sædet i en sag, som angår Christen Andersen på Søndergårde og en datter, på grund af for nært slægtskab med de involverede. Og hvis ovenstående er korrekt, er jo netop Christen Andersens mor Fedder Lunds kusine.

Alt tyder altså på, at teorien er korrekt, og intet taler imod. Derfor har jeg draget den konklusion, at vi til Troels Winthers efterslægt medregner en søster til herredsfoged Andreas Lund, nemlig Catharina (Karen), g. m. Fedder NN, måske Jørgensen, med en datter Anne Feddersdatter, g. m. gmd. Anders Christensen i Nr. Sejerslev.

Frederiksberg, efteråret 2011.
Svend Jacobsen

